

Varitéteatern Barbès sätter upp *Rickard III*

– Vi vill lyfta fram det psykologiska perspektivet snarare än det politiska

Pelle Öhlund, en av de konstnärliga ledarna på Varitéteatern Barbès¹ sätter upp *Rickard III - family business* i februari-mars 2012 i samarbete med Teater Insite i Malmö. När han gjorde *Macbeth - blod istället för mjölk* 2009 tyckte man på teatern att det var väldigt roligt att jobba med Shakespeare och ville fortsätta med det.

– Idéerna kring *Rickard III* har vuxit fram mellan Nina Jemth (konstnärlig ledare) och mig, det ena har gett det andra. Vi tycker båda om när det är riktigt dramatiskt, starka konflikter, och då passar tragedierna väldigt bra. Vi har tidigare skapat föreställningar, som har rört sig i ett surrealistiskt och förhöjt landskap, och när vi började jobba med Shakespeare kände vi ett starkt släktskap.

– Precis som i *Macbeth* så finns i *Rickard III* fantastiska scener. Ta till exempel scenen med lady Anne². När jag ska kasta mig över en sådan scen, känner jag en stor nyfikenhet, och jag frågar mig hur det överhuvudtaget ska bli möjligt att få till den.

PELLE ÖHLUND TYCKER ATT grundhistorien i *Rickard III* är väldigt bra, men att där finns för många roller som är svåra att hålla reda på.

– Därför har vi, precis som de flesta andra, gjort en bearbetning, och strukit en hel del. Vi vill lyfta fram det psykologiska perspektivet snarare än det politiska, och när jag läste pjäsen igen så var det just relationerna mellan människor som jag fascinerades av: Rickards relationer med andra, speciellt till kvinnorna i pjäsen, men även kvinnornas relationer till varandra.

PELLE ÖHLUND VILL FRÅGA SIG VARFÖR Rickard gör som han gör, var hans ondska kommer ifrån. Han vill visa att Rickard inte bara är en galning och despot.

– Vi kommer att lyfta fram relationen till mamman, och även om vi inte har börjat med repetitionerna än

Nina Jemth, Matthias Thorbjörnsson, Peter Öberg och Frans Isak Eklund.) Foto & layout: Ilkka Häikiö och Bartosz Nalezinski
så har jag mina aningar vart det kan ta vägen. Att Rickard inte har haft det lätt, förstår man ju. Mamman säger att "knappt så var han född förrän han gjorde livet till ett helvete". Men problemet ligger förstås inte hos det barnet när det föds, utan troligen hos mamman och pappan. Rickard är dessutom fysiskt "vanskapt", men där vill vi visa att det finns ytterligare plan som är förvridna, att det också är hans relationer som är "vanskapta" eller förvridna. Detsamma gäller mammans relation till sin son. Hon kanaliserar allt sitt elände på Rickard, inte alls på hans bröder. Rickard får bli den där slaskhinken, det svarta färet.

NINA JEMTH SKA SPELA RICKARD, inte pga något 'genustänkande', utan Rickard är helt enkelt en man spelad av en kvinna.

– Lady Anne spelas av en man, men vi byter inte kön på folk överlag utan det blir lite huller om buller. Vi lägger ingen energi på sådant som att männen som spelar kvinnor ska röra sig och prata som kvinnor och vice versa. Vi vill snarare visa att det är personerna och deras relationer som är intressanta. Självklart betyder allt man ställer på en scen någonting, och oavsett om vi gör ett medvetet val eller inte så läser publiken in vad den vill ändå.

MAN KOMMER ATT ARBETA MED ALLA medel teatern har. Ljuset ska inte bara belysa skådespelarna, utan också vara en del av berättelsen. Musik och bilder kommer att vara en del av föreställningen. Pelle Öhlund är också fascinerad över hur Shakespeare använder versen.

– Vi har i en workshop i versteknik lärt oss mycket om den inneboende regin i versen. Grunden är femfotad jamb³, men han frångår den hela tiden. Det kan vara brutna rader, kortare eller längre rader, någon börjar plötsligt rymma. Varför börjar till exempel någon plötsligt tala på prosa i stället för vers? När man börjar gräva i sådant upptäcker man massor, och det kommer vi också att använda oss av i *Rickard III*. Det är väldigt spännande att undersöka sådana ställen och se om det också påverkar handlingen i pjäsen. Ofta upptäcker man att det finns en tanke bakom. Texten blir inte bara en text som ska förmedla information, utan den kan förmedla något genom den melodi och den dynamik som uppstår, precis på samma sätt som en skådespelare förmedlar något med sitt kroppsspråk. Det är klart att man kan göra en bra föreställning utan att bry sig om sånt här men jag får en fantastiskt stor lust att pröva de här idéerna.

MAN HAR OCKSÅ ARBETAT MED andningen som kan få stor betydelse.

– Till exempel har vi provat att låta Rickards mamma få ett litet läte på varje inandning, något som gör att hon låter så upprörd att hon snart faller ihop och dör. Det gav en otrolig stuns till hennes monolog när hon skäller ut Rickard.

Intervju: Roland Heiel

¹ www.barbes.se

² Scen på ca fem minuter där Rickard friar till lady Anne, vars make och svärfar han dödat. Rickard lyckas ändå få henne att gifta sig med honom.

³ Exempel på femfotad jambisk vers:
"Min fru, ni känner ej försoningsläran,
som bjuder oss att löna ont med gott."
(Rickard till lady Anne)